

Τι δύναται τις ἐπὶ μᾶς γυναικὸς ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοινωνίας; Τίποτε ἐν τῇ ἀπουσιῳσσει; τὸ πᾶν.

Μὴ σπεύρετε εἰς τὴν ὁδόν.

Μὴ φυτεύετε εἰς τὸν χεῖμαρρον.

Μὴ ἀγαπᾶτε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὄχλου.

ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

Ο ΚΑΛΟΣ ΓΕΙΤΩΝ

Ἔστο, ἄσθην καὶ εἶπα: «Εἶμαι μέσα ἔς τὸ σπιτάκι μου ζεστός καὶ ξέννοιστος μὲ τὰ γίδια μου, μὲ τὸν σκύλιον μου. Δόξα τῷ Θεῷ ψωμί ἀπὸ τὸ τραπέζι δὲν λείπει. Δὲν ἔχω νὰ νοιασθῶ οὔτε διὰ γυναῖκα οὔτε διὰ παιδιὰ. Κῦτταξε ὁμοῦς ἐκεῖ τὴν πτωχὴν χήραν· τὴν περασμένην ἑβδομάδα τῆς ἐκάνκε τὸ σπίτι καὶ δὲν ἔχει λεπτὸν τσακιστὸν διὰ νὰ κτίσῃ ἕνα μικρὸν καταφύγιον. Κῦτταξε ἐκεῖνον τὸν γέρον ποῦ ἔχασε τὰ παιδιὰ του καὶ δὲν ἔχει κανένα νὰ τοῦ σκάψῃ τὸ ὑποστατικόν. Κῦτταξε ἐκεῖνα τὰ ὄρφανὰ ἀπὸ πατέρα καὶ ἀπὸ μητέρα χωρὶς κάμμιαν βοήθειαν. Δι' ἀγάπην Θεοῦ ποῖος θὰ τοὺς βοηθήσῃ; Εμπρός, ἐγὼ θὰ τοὺς βοηθήσω!»... Καὶ παρηγοροῦνται νὰ μὲ βλέπουν μόνον νὰ ἐργάζωμαι χάριν αὐτῶν χωρὶς πολλὰς φοραῖς ν' ἀνοίγω τὸ στόμα μου καὶ ἡ καρδιά των ἐλαφρύνεται μόνον καὶ μόνον ἐπειδὴ βλέπουν τὸν γείτονά των νὰ συμπονῇ τὴν θέσιν των. Καὶ τὸ βράδυ ὄταν ἐπιστρέψω εἰς τὸ πτωχικὸν μου λέγω μέσα μου: «Τί ἐκέρδισα; σήμερον καὶ ἐκέρδισα, ἀποκρίνομαι μόνος μου, ἕνα καλὸ καλὸ ἡμεροδοῦλι. Οἱ πτωχοὶ μοῦ τὸ ἐπλήρωσαν μὲ τὴν φιλίαν των, ἡ καρδιά μου μὲ τόσῃν εὐχαριστίσῃν καὶ ὁ πανάγαθος Θεὸς θὰ μοῦ τὸ πληρῶσῃ μὲ τὴν εὐπλαγχνίαν του.

ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ ΚΟΥΡΗ

EIKONES

Ὁ ναύαρχος De la Gravière

Ὁ Ἐδμόνδος Jurien de la Gravière, ναύαρχος, μεγαλόσταυρος τοῦ λεγεῶνος τῆς τιμῆς μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἀποβίωσας πρό τινος ἐν Παρισίοις, ἐν φιλικῇ ἐξομότηκῃ καὶ ἐνεία ἐτῶν, συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν ἐνθερμωτάτων φίλων τῆς Πατρὸς ἡμῶν. Οὐ μόνον πολλὰ ἔγραψε περὶ αὐτῆς καὶ δεκαπέντε ὅλους τόμους τοῦ κολοσσαίου αὐτοῦ ἱστορικοῦ ἔργου ἀφιέρωσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ πῦλλὰ ἔπραξεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἐργασθεὶς ἰδίως κατὰ τὰ τελευταία αὐτοῦ ἔτη ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῶν κλασικῶν σπουδῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ κατὰ τῆς παραλουούσης αὐτῆς Ἐρασμιακῆς προφορᾶς. Τὰ περὶ τούτου διέλαβε διὰ μακρῶν ἐν τῷ περὶ γλώσσης ἔργῳ αὐτοῦ ὁ κ. Κ. Ράδος, ὅστις ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις αὐτοῦ τούτου τοῦ ναύαρχου ἐξέδωκε πρό διετίας τὴν «Ἱστορίαν τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων», ἔργον πολὺ βοηθοῦν εἰς τὴν κατανόησιν τῆς καθόλου ἀρχαίας ἱστορίας.

Ὁ de la Gravière δὲν διεκρίθη μόνον ὡς φιλόλογος. Ὡς ναυτικὸς ἐτάσσεται μεταξὺ τῶν ἰκανωτάτων ἀξιωματικῶν τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ, διακρίθει ἐν Κριμαίᾳ ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ γαλλικοῦ στόλου τῆς Μαύρης Θαλάσσης κατὰ τὸν Ἀνα-

τολικὸν πόλεμον τοῦ 1854, ἐν τῇ Ἀδρίᾳ τῷ 1859 ἀπὸ τῆς Αὐστριακῆς, ἐν Μεξικῷ ἀπὸ τοῦ 1861 ὡς ἀρχηγὸς τῶν κατ' αὐτοῦ ἐκπεμφθεισῶν πεζικῶν καὶ ναυτικῶν γαλλικῶν δυνάμεων καὶ ἀλλαχοῦ ἔτι.

Ἡ παρ' ἡμῖν Ἐπιστημονικὴ Ἐταιρεία εἴχεσε τῆ 1 Ἰσταμένου μηνὸς ἐπισημύσανον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ συνεδρίων. καθ' ἣν ὁ κ. Ράδος δ' ἀ μακρῶν ἀνελευσ- τῶ ἔργον τοῦ φιλελλήνου, ἀνεκόνισσε δὲ καὶ διάγραμμα περὶ διδασκαλίας τῆς ναυτικῆς ἱστορίας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Σχολῇ τῶν δοκίμων, ὅπερ πρό τινος εἶχεν ἐπιστελεῖν αὐτῷ ὁ ναύαρχος.

Τὴν δημοσιευμένην ὑφ ἡμῶν εἰκόνα λαμβάνομεν ἐκ πρωτοτύπου, εὐμενῶς παραχωρηθέντος ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Ράδου, εἰκονίζοντος αὐτοῦ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπέστρεψεν ἐκ Μεξικοῦ. Εἶναι δὲ ἡ μόνη εἰκὼν ἣν ἐπεθῶμει νὰ βλέπῃ ἀνατυπούμενην.

Χρῆστος Ν. Φιλαδελφεύς

Οὐχὶ ἄγνωστον εἰς τοὺς ἐκζητούντας τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀληθοῦς, καὶ τὰς πρὸς τὸ ἔθνος ὑπηρεσίας ἐκτιμῶντας, κατὰ τὸ ἀκριβὲς ποσὸν αὐτῶν, οὐχὶ δὲ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἄγνωστον ὅμως εἰς τὸ πολὺ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν πλῆθος ὑπαρχῶν ἀπώλεσε, χθές, ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, καὶ σήμερον παραλαμβάνει ἕνα φυλάξῃ τὸ λείψανόν τῆς ἱστορικῆς γῆς αὐτῆς, ἡ τόσους καλύπτουσα ἐργάτας τοῦ ἐθνικοῦ ἔργου.

Ὁ Χρῆστος Νικολαΐδης Φιλαδελφεὺς ὑπῆρξε τύπος θεμελιωτοῦ οἴκου καὶ καλλιτέχνου ὠραίου ὀνόματος. Τῶν θεμελιῶν οἱ λίθοι εἶσι πάντοτε οἱ βαρύτεροι, τὰ δὲ κρηπίδαμα πάσης οἰκοδομῆς δέονται καὶ δυνάμει καὶ δεξιότητι καὶ τέχνῃ οὐχὶ κοινῆς Ὅπως κατορθώσῃ τις νὰ θέσῃ ἀσφαλεῖς τὰς βάσεις, μέλλοντος, ὅπερ πρόκειται ἐκ τοῦ μηδενὸς νὰ δημιουργηθῇ, πρέπει νὰ ἔχῃ οὐ μόνον ἔκτακτον ἠθικὸν σθένος, ἵνα ὑπερορῶν τὰς ἀπογοητεύσεις, ὅσας αἰ ἐπιβουλαὶ καὶ αἰ κακίαι τῶν ἀνθρώπων προβάλλουσι πεισμώνως κατὰ τῶν ἀναγειρόντων τὸν ἴδιον ἀνδριάντα πρέπει νὰ ἦναι περφοικισμένους ἐπίσης καὶ δι' ἀθλητικῆς δυνάμειος σώματος· διότι πολλάκις, ἐὰν μὴ ἀνὰ πᾶν βῆμα, καλεῖται νὰ παλαίῃ κατὰ παντοίων στερήσεων, καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ ἐπιουστίου ἄρκτου στερούμενος, ὀφείλει δὲ νὰ παράσῃ ἑαυτὸν παράδειγμα τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνοτήχῃ καὶ καρτερίας. Οὐδὲ ὅμως παράδοξον, ἀλλὰ φυσικώτατον ὄλωσεν καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει προσιδιάζων, ἐὰν οἱ θεμελιωταὶ τῶν οἴκων καὶ οἱ δημιουργοὶ τῶν ὀνομάτων οὐ μόνον ἐκλήθησαν, ἀλλὰ καὶ ὑπῆρξαν ἥρωες, οὐ μόνον τὴν ψυχὴν ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα. Τοιοῦτος ἐγεννήθη καὶ ἐβίωσεν ὁ Χρῆστος Φιλαδελφεύς. Ἡ φύσις καθήρτισεν αὐτὸν καὶ τῷ σώματι ἀθλητὴν τέλειον, ὅπως ἀρξῆται τοῦ ἔργου τῆς θεμελιώσεως ὀνόματος καὶ οἴκου ἰδίου, καὶ ἐπιστεγάσῃ τοῦτο. Εἰς τὴν ἀληθῶς ἠθέλε χρῆσιμεῖσαι ἢ προθυμία τοῦ πνεύματος, ἐὰν ἡ σὰρξ ἐγεννήθη ἀσθενής· Ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ὁ χθὲς ἐκπνεύσας Ἑλλήν ὑπῆρξεν ἥρωας καὶ ἀθλητῆς, καὶ πνευματικῶς καὶ σωματικῶς.

Γεννηθεὶς ἐν χωρίῳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔθθα παρίσταται τὸ παράδοξον ἐθνολογικὸν φαινόμενον πλήθους, ἀπολέσαντος τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, τὴν τοῦ κατακτητοῦ δὲ λαοῦστος, ἀλλ' ὅμως ἰσχυρότερον πολλῶν ἄλλων πληθυσμῶν, ἐμμέναντος εἰς τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν, ἣς δὲν ἔχει πληρῆ καὶ τελείαν γνῶσιν ὁ Χρῆστος Φιλαδελφεὺς ὑπῆρξεν ἐν τῶν περιεργωτάτων φαινομένων τῆς ἐθνικῆς ἐξελίξεως τοῦ ἑλληνικοῦ γένους. Ἀνυπόδητος, στερούμενος ἐλαίου καὶ λυχνίας, ριγῶν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ πολλάκις νῆστις ἀπομύμων, ὁ παῖς Χρῆστος κατώρθωσε νὰ ἐκμάθῃ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἣν δὲν ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ μαστοῦ. Ὑπὸ ἀγνώστου δυνάμειος ὠθούμενον, εἰς ἣν οἱ Ἀρχατοὶ ἐδίδον μορφήν ἀνθρωπίνης ὁδηγοῦ θεότητος, ἀλλὰ βεβαίως δυνάμειος τιος οὔσης, ἀσυνειδήτως ἐπιδρώσας

τοῦ ἀνθρώπου, ὁ νεαρὸς παῖς μετέβη εἰς Σμύρνην. Ἐκεῖ καθ' ἣν ἠλικίαν ἄλλοι, ἐν τῷ πλούτῳ καὶ τῇ δόξῃ καὶ ἐν ταῖς ευκολαῖς τοῦ βίου γεννηθέντες, μόλις ἀρχίζουσι νὰ ψελλίσωσι σπουδαίας τινος γνώσεις, δεκαοκταετῆς μόλις, τὸ κατὰ μόνον παιδίον, ἐγένετο δευθυτῆς ἰδιωτικῆς σχολῆς.

Ἡ βιβλικὴ Ἐταιρεία, ἡ ἐν Ἀμερικῇ ἔκτοτε ἰδρυμένη, καὶ σκοποῦσα τὴν παρὰ τοῖς λαοῖς, καὶ μάλιστα τοῖς ἐκτὸς τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς ζῶσι, διάδοσιν τῶν Γραφῶν, ὅν ἐζητεῖ εἰς μάρτην βεβαίως πρό καιροῦ μύστην ἀνεύρεν, ἐν τῷ προσωπῳ τοῦ σφιγγῶνας νέου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐγκρατῆς τῆς τουρκικῆς, ἥτις ἄλλως τε ὑπῆρξεν ἡ γλῶσσα τοῦ μητρικοῦ γάλακτος, καὶ γινώσκων νὰ γράφῃ αὐτήν, ἐπίσης καλῶς καὶ οἱ τελειότατοι τῶν ἐγγραμμάτων Ὀθωμανῶν, ὁ Χρῆστος Φιλαδελφεὺς ἐγένετο ὁ μεταφραστῆς τῶν ἱερῶν Γραφῶν εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν. Ἐπέπρωτο οὕτω ἕλληνας πρῶτος νὰ μεταφράσῃ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ κατακτητοῦ τὸ βιβλίον, ὅπερ μᾶλλον ἀπεστράφη ἐκείνους. Ἡ μετάφρασις ὑπῆρξε δοκιμασίη, οἷα προσεδοκᾶτο πάντως ὑπὸ τῶν εἰδότην τὴν δύναμιν τοῦ νοῦ τοῦ νεαροῦ μεταφραστοῦ. Ἡ μετάφρασις αὕτη δὲν ἦτο μόνον ἀπλῶς ἀθλημα φιλολογικόν, ἀλλ' ἦν καὶ ὑπηρεσία ἐθνικῆ· διότι τοῖς μὴ δυναμένοις νὰ ἀναγνώσωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν ἐγγράφῃ παρὰ τῶν προγόνων αὐτῶν γλῶσσαν, παρεσχέθη ἡ εὐκολία τῆς γνώσεως αὐτοῦ, ἐν ἣ ληθοῦσι γλῶσσαν. Ἰσως τιμὲς ὑποτιμᾶσι τὴν ἔννοαν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης· τὸ ἐπ' ἐμοῖ, ἡ ὑπηρεσία αὕτη εἶναι μία τῶν ἐπιφανεστάτων ἃς προσήνεγκε τῷ καθόλου ἑλληνισμῷ ὁ Χρῆστος Φιλαδελφεύς.

Ἄλλ' ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ συνειργάσθη μετὰ τοῦ διδασκάλου Νεοφύτου Βάμβα καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν Γραφῶν, εἰς τὴν ἀπλήν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὴν κατ' οὐσίαν ἐκτίμησιν τῆς ἐπιβολῆς ταύτης δὲν ἐπιχειρῶ ἤδη.

Ἡ εἰς τὸ ἀπλῶ ἑλληνικὸν ἰδίωμα μετάφρασις τῶν Γραφῶν ἤραγε τὸν Φιλαδελφεά, ὅπως ἐκμάθη καὶ τὴν ἑβραϊκὴν. Δὲν ἐβράδυνε νὰ γέλῃ καὶ ταύτης ἐγκρατῆς. Ἐκεκλήτο εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν τὸ περί τας γλώσσας εὐμαθῆς. Ἐγένετο δὲ εἰς τῶν πολυγλωσσοτάτων ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα τῶν γινωσκόντων τελειότερον τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας.

Ἐτέραν μεγάλην ὑπηρεσίαν προσήνεγκεν ὁ Χρῆστος Φιλαδελφεὺς ταύτην, ὅτι ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων καταρτισάντων τυπογραφῶν ἐν ταῖς Ἀθήναις σχεδὸν εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς τὴν κλεινὴν πόλιν μετάθεσιν τῆς ἐδρας τῆς Κυβερνήσεως τοῦ νεοδημιτοῦ βασιλείου. Ὁ Χρῆστος Φιλαδελφεὺς ἐκέκλιτο πάντα τὰ προσόντα τελείου τυπογράφου, διορθοῦ καὶ ἐκδότου βιβλίων· διότι αὐτὸς οὗτος ἦν συγγραφεὺς, ἐξ ὧν ἔγραψε καὶ ἐδημοσίευσεν, ἀναδειχθεὶς ἐκ τῶν δοκιμασιῶν. Οὕτω τὰ ἐκ τῶν πειστηρίων αὐτοῦ ἐξεληθὸντα πονήματα, οὐ μόνον διακρίνονται ἐπὶ τῇ καλλιτεχνικῇ αὐτῶν μορφῇ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς ὕλης αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῇ τελείῳ ἀπταίστῳ ἐκτύπωσι αὐτῶν· διότι παρέχουσι τὰ ἴσσηνα τῶν τυπογραφικῶν σφαλμάτων. Ἀναμφισβητήτως τὰ ἐκ τῶν πειστηρίων τοῦ Φιλαδελφεῦς ἐξεληθὸντα ἔργα φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς ἀνδρωπίνης τελειότητος. Ὁ «Ἑλληνομνήμων» τοῦ Μουστοξύδου, ἐν τῶν τελειωτάτων καὶ δεαπρεπεστάτων περιοδικῶν τῶν ἀναγεννηθέντων ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὀφείλει τὴν εὐδοκίμησιν αὐτοῦ τῷ Φιλαδελφεῖ. Ὁ «Φιλίστωρ» ἕτερον σπουδαῖον περιοδικόν, ἐξετυπώθη παρὰ τῷ τυπογραφῷ τοῦ Φιλαδελφεῦς, ἐπίσης καὶ μυρία ἄλλα πονήματα, ὧν τὸ χρῆσιμον καὶ κοινωφελὲς ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν ἀκρίθειαν τῆς ἐκτυπωτικῆς τέχνης. Δικαία δὲ καὶ πρέπουσα ἀπεδόθη ἐκτίμησις τοῖς ἀγῶσι τοῦ Φιλαδελφεῦς, ὅτε ἔτυχεν οὗτος τοῦ βραβεῖου ἐκδότου βιβλίων, ἐν τῇ παγκοσμίῳ Ἐκθέσει